

Підготовка майбутніх учителів до реалізації інтегрованого підходу в освітній галузі

процесі вивчення курсу знань та сформованих пізнавальних вмінь.

Багаторічний досвід викладання курсу «Загальна та педагогічна валеологія» дає нам підстави зробити висновок про те, що ефективність формування здоров'язберігаючої компетентності майбутніх вчителів біології залежить не лише від їх належної теоретичної підготовки, а й від здатності використовувати засвоєні знання, вміння та навички на практиці — під час рольових ігор на лабораторно-практичних заняттях, проведення «Днів здоров'я», конкурсу стінгазет та плакатів, розробці та захисту проектів валеологічного змісту. Така діяльність не лише робить знання студентів дієвими, а й сприяє формуванню цінних особистісних якостей майбутніх педагогів, таких як ставлення до власного здоров'я та здоров'я оточуючих.

Література

1. *Бойченко Т. Є.* Здоров'язберігаюча компетентність як ключова в освіті України / Т. Є. Бойченко // *Основи здоров'я і фізична культура*. – 2008. – № 11–12. – С. 6–7.
2. *Калька Н.* Здоров'язберігаючі компетенції педагога в умовах сучасного освітнього простору / Н. Калька, С. Макаренко // *Освіта регіону*. – 2013. – № 4. – С. 280–288.
3. *Нова українська школа: порадник для вчителя* / Під заг. ред. Бібік Н. М. – К.: ТОВ «Видав. дім «Плеяди», 2017. – 206 с.

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА ІНТЕГРАЦІЯ В МЕТОДИЧНІЙ СИСТЕМІ НАВЧАННЯ СИНТАКСИСУ ПРОСТОГО РЕЧЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ

Дружененко Р.С

Київський університет імені Бориса Грінченка

E-mail: raisadruzhenenko@gmail.com

Одним із пріоритетних ознак реформування вищої освіти є її інтегративний характер, що зумовлений потребами координації і систематизації знань студента із фахових дисциплін, формування навичок їх практичного використання, здобуття

Підготовка майбутніх учителів до реалізації інтегрованого підходу в освітній галузі

елементарного досвіду, що в комплексі допоможе створити образ майбутньої професійної діяльності і забезпечить її високий рівень. Інтегрована форма навчання є ефективним шляхом розвитку системи компетентностей майбутнього фахівця як цілісної особистості, що стане платформою у подальшій самореалізації.

Проблема інтегрованого навчання не є абсолютно новою в галузі педагогічних наук. Грунтовному вивченню історичного аспекту проблеми інтегративних засад в освітній галузі присвячені праці А.Данилюк, І.Пастирської, І.Пахомової та ін. Згідно з науковими розвідками сучасних дослідників, зародки ідеї змісту інтегрованого навчання можна спостерігати в педагогічних системах Я.Коменського, Й.Песталоцці (17 ст.), у філософських роздумах Й.Гербарта, А.Дістервега, Ж.-Ж.Руссо (18 ст.), у навчально-виховних концепціях К.Ушинського, В.Сухомлинського тощо.

У лінгводидактиці теоретичного обґрунтування проблема навчання мови на засадах інтеграції набула в наукових працях О.Біляєва, Л.Варзацької, М.Вашуленка, Т.Донченко, В.Заєць, С.Карамана, М.Пентилюк та ін. Інтегроване навчання науковцями осмислено через ряд інших понять, а саме: інтеграція змісту, види інтеграції, інтегрований підхід, принципи інтегрованого навчання, форми інтеграції, інтегрований урок тощо. Особливе місце відведено проблемі міжпредметної (міждисциплінарної) інтеграції.

У межах проблеми проектування методичної системи навчання синтаксису простого речення майбутнього вчителя української мови та літератури міждисциплінарну інтеграцію розглядаємо як системотворчий чинник, чинник внутрішньої організації системи й умову якісного оновлення її традиційного варіанту в напрямі утвердження принципу «навчаюсь, щоб навчати учня», тобто професійно орієнтованого принципу.

Інтегративна основа методичної системи навчання синтаксису простого речення майбутнього вчителя української мови і літератури зумовлює опертя на концептуальні положення, серед яких назвемо такі: основний принцип реалізації інтегрованого навчання пропонованої методичної системи —

Підготовка майбутніх учителів до реалізації інтегрованого підходу в освітній галузі

принцип міждисциплінарних зв'язків; інтеграція відбувається на основі залучення навчальної інформації фахових дисциплін, зокрема дисциплін мовознавчого, лінгводидактичного та літературознавчого циклів; стрижнева дисципліна, на основі якої відбуваються міждисциплінарні зв'язки, — «Сучасна українська літературна мова. Синтаксис простого речення»; результатом впровадження інтегрованого підходу до навчання у межах пропонованої методичної системи є формування професійної компетентності випускника як системного явища.

Незаперечним є факт реалізації *внутрішніх дисциплінарних зв'язків* під час вивчення студентом синтаксису простого речення, що має вияв у систематизації знань різних розділів дисципліни «Сучасна українська літературна мова». Принцип *міждисциплінарних зв'язків*, покладений в основу оновленої методичної системи навчання синтаксису майбутніх учителів української мови та літератури, покликаний інтегрувати знання з різних фахових дисциплін у цілісну систему, що продиктоване умовами майбутньої професії. Основною метою є поступове накопичення знань, їх систематизація й узагальнення, у результаті чого студент усвідомлює дворівневий характер майбутньої професійної діяльності: він і філолог, він і методист.

Для оволодіння майбутнім учителем української мови і літератури системними знаннями про просте речення як одиницю мовної системи, текстової організації та комунікативної події слід залучати знання студентів з інших навчальних дисциплін — культури усного у писемного мовлення, загального мовознавства, стилістики, лінгвістичного аналізу тексту тощо. Завдяки цьому формується не лише граматична (синтаксична) компетентність, але й мовленнєва, комунікативна.

Необхідною умовою в оформленні пропонованої методичної системи є встановлення зв'язків між дисциплінами «Сучасна українська літературна мова. Синтаксис простого речення» та «Методика навчання української мови у школі». Інтеграція може відбуватися на основі залучення дидактичного матеріалу та виконання спеціально розроблених вправ і завдань. Наприклад, під час вивчення основних тем із синтаксису простого речення, крім вправ, спрямованих на формування синтаксичної компетентності, можна залучити вправи

Підготовка майбутніх учителів до реалізації інтегрованого підходу в освітній галузі

лінгводидактичного спрямування, наприклад: 1. Проаналізуйте спільне і відмінне у змісті навчання шкільного й вишівського курсу синтаксису простого речення за чинними програмами та підручниками. 2. Проаналізуйте систему вправ чинних шкільних підручників із розділу «Просте речення» з погляду її компетентнісного спрямування. 3. Виконайте вправи розділу «Просте речення», подані у чинних підручниках з української мови для 8 класу. 4. Доберіть власні вправи і завдання для уроків із синтаксису простого речення. Обгрунтуйте, під час вивчення якої теми та на якому уроці можна використовувати авторський дидактичний матеріал.

У підготовці майбутнього вчителя української мови та літератури має місце ще один елемент міждисциплінарної інтеграції — навчання синтаксису простого речення із залученням інформаційної бази дисциплін літературознавчого циклу. Зокрема текстовий матеріал античної літератури, усної народної творчості, української літератури різних періодів, зарубіжної літератури може служити активним дидактичним матеріалом для різнобічного засвоєння основ синтаксису простого речення. На наш погляд, систематична робота у напрямі інтеграції провідних дисциплін є ефективним шляхом формування фахової компетентності як системного явища, зокрема формування граматичної (синтаксичної, морфологічної), методичної компетентності як її необхідних складових.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНА ЇХ САМОРЕАЛІЗАЦІЯ

Жизномірська О.Я.

Тернопільський обласний комунальний інститут
післядипломної педагогічної освіти

E-mail: o.ya.oksana@ukr.net

В умовах сьогодення та інформаційно-технічного прогресу, особистість, котра обрала педагогічну «стежину» змушена швидко адаптуватися, оволодівати новими педагогічними